

ESCRITURA IBÈRICA SOBRE PLOM

Fa molts anys vàrem tenir coneixement de dos fragments de plom amb textos ibèrics, els quals, atès el seu gran interès, incloem com a notícia en la nostra publicació a fi d'aportar noves dades i facilitar-ne posteriors estudis antroponímics.

No tenim una certesa absoluta respecte a la seva procedència; el nostre informador ens va indicar que els esmentats ploms havien estat trobats casualment al poblat ibèric del Castellet de Banyoles dins del terme de Tivissa.

El plom més gran és una làmina de forma rectangular d'uns 16 cm de llargada, 5,5 cm d'amplada, i un pes de 70,84 g. No hi ha cap senyal d'haver estat enrotllat, però sí d'haver estat doblegat, ja que s'hi observen clarament quatre sécs.

Està escrit per tots dos costats. El costat amb més text presenta una perforació horitzontal i recte d'uns 17 mm, la qual, però, no afecta la llegenda. Aquest fragment, escrit, sens dubte, per una mateixa mà, té quatre rengleres de lletres, les quals llegim així:

UTESKA : ERKAIKISOKA : BARBINKITE

KIANAIUNOATINIBU : SALIAOTANAI

ULTIBEIKATE : SALIA : SIATIKANIS :

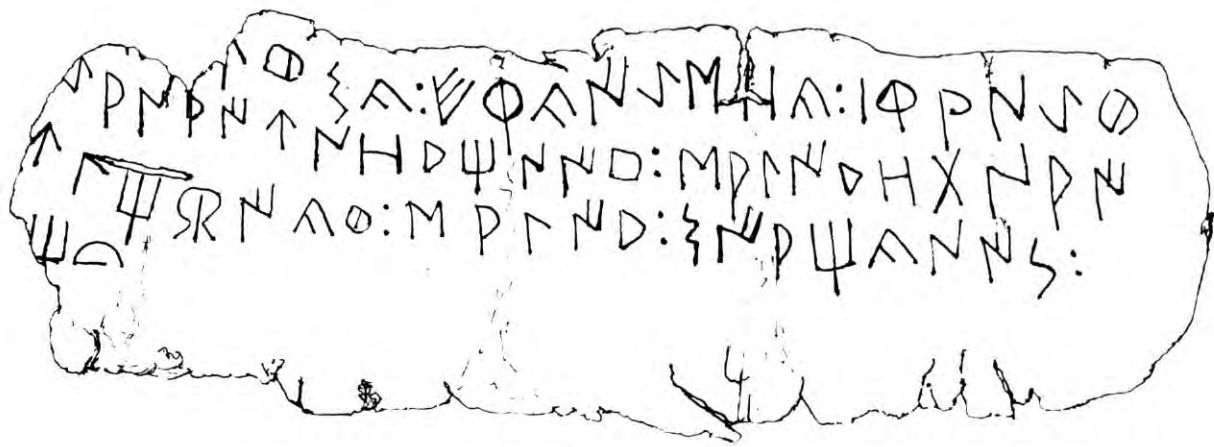
TI ?

Malgrat les deficiències del plom, només dubtem respecte a l'última lletra. La primera lletra a l'esquerra, la interpretem U, i la quarta a l'esquerra, TI.

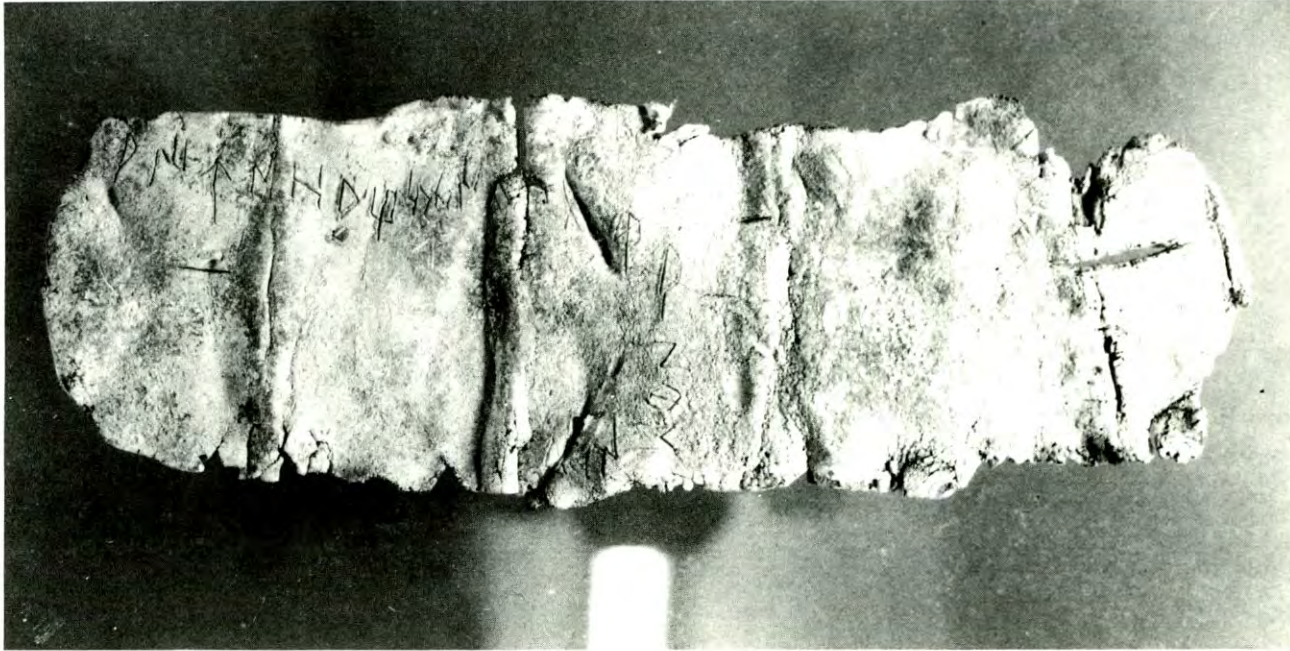
A l'altre costat, només hi ha una línia escrita, que va des de la part superior esquerra fins al centre, aproximadament en línia recta; després, gira en sentit vertical i, al final, dóna un petit tomb. El text és el següent:

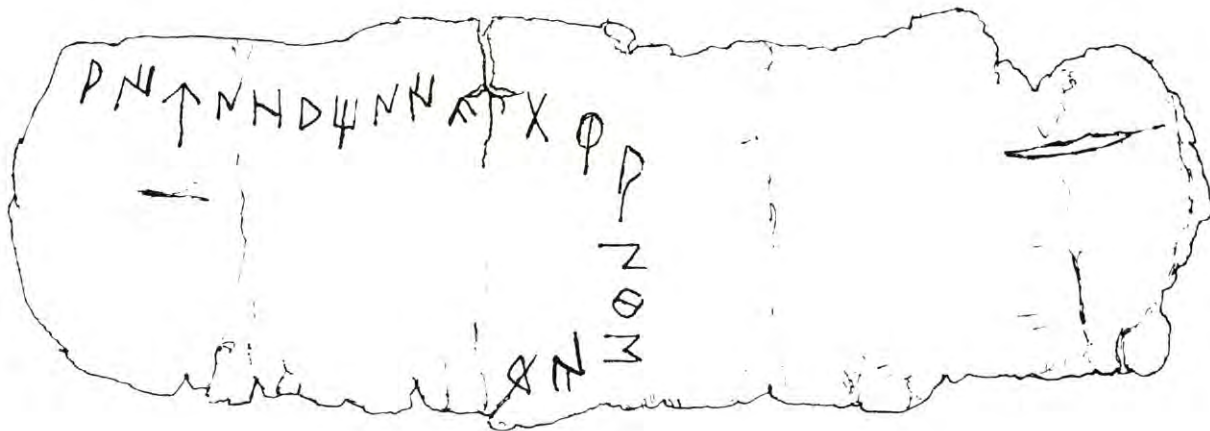
Anvers d'un dels ploms del Castellet de Banyoles, Tivissa. Grandària natural. Foto de l'autor.

Lectura del revers d'un dels ploms del Castellet de Banyoles, Tivissa. Grandària natural. Dibuix de l'autor.

Revers d'un dels ploms del Castellet de Banyoles, Tivissa. Grandària natural. Foto de l'autor.

Lectura del revers d'un dels ploms del Castellet de Banyoles. Grandària natural. Dibuix de l'autor.

AIUNOATINIKA?TARANTESIA

Només dubtem respecte a la lletra del mig del segon séc. Ens atrevim a suggerir que els dobles varen ser fets segons s'hi escrivia, atesa la manera d'acabar l'escriptura, circumstància que queda sense explicació si és que hi havia més espai a la dreta.

A partir d'això conclouem que el plom esmentat està escrit des de l'esquerra cap a la dreta, no com altres que ho estan en sentit contrari. És possible que el text més llarg sigui una petició o sol·licitud que fa algú i que, a l'altra banda, hi figuri escrit el destinatari d'aquella. En cas que es tracti d'un text religiós, la petició podria anar adreçada a la divinitat d'algun petit temple proper.

El segon plom, de contorn irregular i molt més petit que l'anterior (4 cm de llargada, 4,5 cm d'amplada i un pes de 9,52 g), està escrit només per una cara, amb un séc a la part esquerra. Com que varen ser trobats junts, podria ser un fragment de l'anterior, ja que els traços, la forma de les lletres i les inclinacions ens fan suposar que tots dos varen ser escrits per la mateixa mà. El text és el següent:

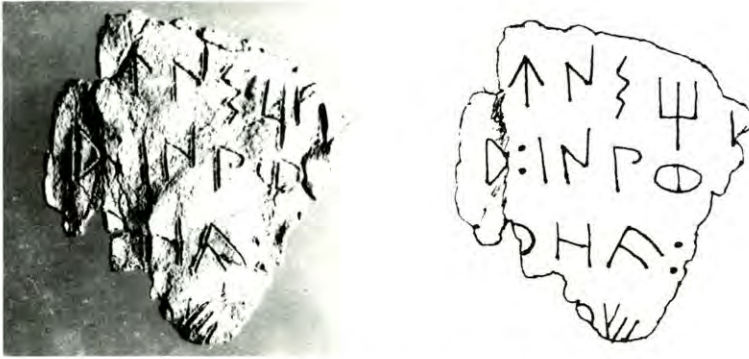
UNSTI?

A : BANBITE

AOKA :

?E

De les quatre línies d'aquest fragment, tenim dubtes sobre l'última lletra de la primera línia, que ens atrevim a interpretar-la BA. A la segona línia, la lletra A és final de paraula, car la segueix la separació dels dos punts, i comença una altra paraula que també considerem incompleta en el seu acabament. Trobem un final de paraula a la tercera línia, en la qual interpretem A en el trenc de l'esquerra. Desconeixem, en canvi, la lletra anterior a l'E de l'última línia.

L'altre plom del Castellet de Banyoles, Tivissa.
Foto i dibuix de l'autor. Grandària natural.

SIGNES UTILITZATS EN L'ESCRITURA DELS DOS PLOMS

[a]	∅PP	[e]	E	[i]	N	[o]	H	[u]	↑
[l]	∟	[n]	N	[f]	Φ	[s]	ΣΣ	[ś]	M
[ba]		[be]	SR	[bi]	P	[bu]	D		
[ka]	∟	[ki]	∟						
[ta]	X	[te]	∅∅	[ti]	Ψ				

JAUME BENAGES I OLIVÉ